

**Σεμινάριο στις Βρυξέλλες,
«Bureau de Liaison Bruxelles-Europe», 19-20 Οκτωβρίου, 2006**

**«Η Βιολογική γεωργία και η ανάπτυξη της υπαίθρου στο πλαίσιο της
στρατηγικής της Λισσαβώνας»**

Το σεμινάριο σχετικά με τη βιολογική γεωργία και την ανάπτυξη της υπαίθρου στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στο «Bureau de Liaison Bruxelles – Europe» στις 19-20 Οκτωβρίου του 2006. Στόχος του ήταν η εξέταση του κατά πόσον μπορεί η βιολογική παραγωγική διαδικασία να συνεισφέρει στην εφαρμογή των στόχων της ευρωπαϊκής επιτροπής όσον αφορά τη στρατηγική της Λισσαβώνας.

Το παρών έγγραφο συνοψίζει τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα του σεμιναρίου το οποίο οργανώθηκε από το περιφερειακό γραφείο της ΕΕ της IFOAM στο πλαίσιο εργασίας του ευρωπαϊκού κανονισμού (ΕΚ) Νο 814/2000 της 17^{ης} Απριλίου του 2000, σχετικά με τα μέτρα πληροφόρησης για την κοινή αγροτική πολιτική.

Στο σεμινάριο συμμετείχαν 32 εκπρόσωποι, εξαιρουμένων του οργανωτικού προσωπικού και των εισηγητών, από 23 χώρες της Ευρώπης. Οι ειδικοί συμμετέχοντες επιλέχτηκαν από τους κατά τόπους εθνικούς οργανισμούς, έτσι ώστε (1) να εκπροσωπηθεί το βιολογικό κίνημα όσον το δυνατό σε υψηλότερο βαθμό ανά την Ευρώπη και (2) να επωφεληθούν οι χώρες τους όσο το δυνατό περισσότερο. Αυτά τα κριτήρια επιλογής διασφάλισαν την ποιότητα των συζητήσεων και των συμπερασμάτων.

Η δομή του σεμιναρίου είχε τρία μέρη:

- (1) Ολομέλεια με διάφορες παρουσιάσεις για την εισαγωγή των θεμάτων
- (2) Ομάδες εργασιών στα οποία οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν διάφορα θέματα
- (3) Δημόσια παρουσίαση με τους συμμετέχοντες, αρμόδιους φορείς και τον τύπο.

I. Ολομέλεια

1. Έναρξη του σεμιναρίου

Η έναρξη και ο συντονισμός του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε από τον πρόεδρο της ομάδας της IFOAM EU Francis Blake.

2. Τα βιολογικά νέα από την Ευρώπη

Οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν νέα από τις χώρες τους:

- ↪ Νορβηγία: υπάρχει μία μεγάλη εκστρατεία από τα υπερκαταστήματα για τη προώθηση της βιολογικής γεωργίας. Είναι μία θετική συνεργασία.
- ↪ Ελβετία: Ο συνεταιρισμός των υπερκαταστημάτων έχει ξεκινήσει εδώ και 2 χρόνια ένα πρόγραμμα με τοπικές συμφωνίες. Είναι ο μόνος τομέας που βρίσκεται σε ανάπτυξη.
- ↪ Ηνωμένο Βασίλειο: (1) Τα Sainsbury's και τα Tesco, δύο από τα τρία κυρίαρχα υπερκαταστήματα θα παραδώσουν κάποια σχήματα με εθνικά προϊόντα. (2) Την περσινή χρονιά τα υπερκαταστήματα κατέγραψαν μία αύξηση στην αγορά των βιολογικών προϊόντων της τάξης του 30%. Αυτό το χρόνο, αναμένεται μεγαλύτερη αύξηση. (3) Η αγορά βιολογικών υφασμάτων και καλλυντικών κινείται ανοδικά! Η Soil Association ανέπτυξε κάποιους κανόνες για τα προϊόντα ύφανσης και η Wal-Mart καθώς και οι παραγωγοί αθλητικών ρούχων, εισέρχονται στην αγορά των προϊόντων σύμφωνα με τους βιολογικούς κανόνες. Η αγορά των βιολογικών καλλυντικών αναπτύσσεται με πιο αργούς ρυθμούς. Υπάρχει περιορισμένο ενδιαφέρον από ξένες εταιρείες. Οι περισσότερες από αυτές, οι οποίες ανήκουν στον τομέα των υφασμάτων και των καλλυντικών, δε γνωρίζουν την IFOAM.
- ↪ Σλοβενία: Υπάρχει μία συνεργασία με τη βιομηχανία καλλυντικών, με σκοπό τη διάδοση των διάφορων πτυχών της βιολογικής παραγωγής π.χ. με τη βοήθεια μιας ετήσιας αγοράς. Αυτές οι εταιρείες βρίσκονται σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από τους αγρότες και μπορούν να πληρώνουν υψηλότερη ετήσια συνδρομή.
- ↪ Πορτογαλία: Υπήρξε επιτυχία στο στήσιμο ενός κεντρικού βιολογικού οργανισμού. Το πρώτο γεγονός θα είναι μία βιολογική πράσινη εβδομάδα το Νοέμβριο.
- ↪ Δημοκρατία της Τσεχίας: Ένα ετήσιο βιβλίο σχετικά με τη βιολογική γεωργία (αγορά/έρευνα) συντάχθηκε και εκδόθηκε στην τσεχική και αγγλική γλώσσα.
- ↪ Κάτω Χώρες: Παρατηρήθηκε μία ταχεία επαγγελματοποίηση των βιολογικών καταστημάτων. Αυτή τη χρονιά υπήρξαν 15 νέα/ανακαινισμένα καταστήματα. Το 2005 μόνο το 45% των βιολογικών πωλήσεων πραγματοποιήθηκαν σε εξειδικευμένα καταστήματα. Τα υπερκαταστήματα συμμετείχαν με ποσοστό 45%. Όλο και

περισσότερο τα τελευταία σχετίζονται με τους τοπικούς παραγωγούς, π.χ. προωθώντας αφίσες με αυτούς.

- ↳ Λετονία: Μία βιολογική λαϊκή αγορά έχει ξεκινήσει σε μία διάσημη πλατεία της Ρίγας και θα λαμβάνει χώρα κάθε Σάββατο.
- ↳ Ρουμανία: Μέχρι το τέλος του έτους 150 000 ha/1% της συνολικής γεωργικής έκτασης θα είναι βιολογική. Το υπουργείο οικονομίας εξέδωσε μία συμφωνία με την οποία η βιολογική παραγωγή είναι ένας από τους τέσσερις τομείς υποστήριξης.
- ↳ Σουηδία: Ένας πρώην εργαζόμενος στη Swedish Farmer Association εργάζεται πλέον σε υψηλόβαθμη θέση στο υπουργείο γεωργίας.
- ↳ Ουγγαρία: Η εσωτερική αγορά, η ακτίνα προϊόντων και η βιολογική αγορά της Βουδαπέστης βρίσκονται σε άνοδο.

3. Ένας ανταγωνιστικός κανονισμός: Η αναθεώρηση του κανονισμού 2092/91 σχετικά με τη βιολογική γεωργία: Ενημέρωση της πολιτικής διαδικασίας και των δραστηριοτήτων της ομάδας της IFOAM EU καθώς και οι ενέργειες στα κράτη μέλη

Ο Francis Blake, ο πρόεδρος της ομάδας της IFOAM EU, έδωσε μία παρουσίαση σχετικά με την αναθεώρηση του βιολογικού κανονισμού μέσα στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Αρχικά, εξήγησε την αναγκαιότητα ύπαρξης της αναθεώρησης, έτσι ώστε η βιολογική παραγωγή να προσαρμοστεί στις ανάγκες της επόμενης δεκαετίας. Καθώς ο παρών κανονισμός έχει διορθωθεί και βελτιωθεί πάνω από 30 φορές, είναι γεμάτος με τροπολογίες ενώ οι στόχοι και οι αρχές είναι πλέον ασαφείς. Ο βιολογικός τομέας ζήτησε, λοιπόν τη διασκευή του κανονισμού για τις μελλοντικές ανάγκες. Ο κανονισμός της ΕΕ αποτελεί, επίσης, τη βάση για την απόδοση υποστήριξης για σχήματα με σκοπό την ανάπτυξη της υπαίθρου. Η ποικιλία στην ερμηνεία και εφαρμογή στα κράτη μέλη οδήγησε σε διάφορα προβλήματα.

Η ευρωπαϊκή επιτροπή προσπάθησε να απλοποιήσει τη δομή του κανονισμού, προσθέτοντας ελεγχόμενη ελαστικότητα με σκοπό τη μείωση του αριθμού των τροποποιήσεων και προσπάθησε να φέρει τον κανονισμό για τη βιολογική γεωργία στην ίδια γραμμή με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, π.χ. κανονισμός για τους ΓΤΟ, 884/2004. Η προσπάθεια για έναν «καλύτερο κανονισμό» υπήρξε ένα επιπλέον κίνητρο.

Ο Francis Blake, σημείωσε ότι παρόλη την αναγκαιότητα για την αναθεώρηση και τη συνεχιζόμενη διαδικασία συζητήσεων υπάρχουν πολλαπλά θέματα τα οποία παραμένουν προβληματικές περιοχές στην πρόταση για την αναθεώρηση. Ανέφερε ενδεικτικά αρκετές τέτοιες περιοχές για βελτίωση, έτσι ώστε να διασφαλίσει έναν ανταγωνιστικό κανονισμό ο οποίος θα φέρει σε συμφωνία τους κανόνες πιστοποίησης της βιολογικής παραγωγής με το νέο κανονισμό 882/2004 για τον έλεγχο των τροφίμων, τους ΓΤΟ, τη συμμετοχή των αρμόδιων φορέων οι οποίοι δεν προαναφέρονται στη νομοθεσία, περιττούς περιορισμούς σε ιδιωτικές ετικέτες και σε εισαγωγές οι οποίες κρίνονται από τα κριτήρια της ΕΕ.

Συνόπισε τις διάφορες δραστηριότητες και τη συμμετοχή της ομάδας της IFOAM EU σχετικά με το θέμα. Αφού παρουσίασε διάφορα έγγραφα και επιστολές, σχολίασε τη διαδικασία της αναθεώρησης από τη πλευρά της IFOAM EU η οποία πραγματοποίησε συναντήσεις στα τέλη του καλοκαιριού με υψηλόβαθμα στελέχη της επιτροπής και της φινλανδικής προεδρίας. Το Μάρτιο του 2006, η ομάδα συνδιοργάνωσε ένα συνέδριο με τη το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο.

Στη συνεχιζόμενη αυτή διαδικασία το συμβούλιο θα συνεχίσει να συζητά το θέμα του κανονισμού. Η φινλανδική προεδρία στοχεύει σε μία ανεπίσημη συμφωνία μέχρι το τέλος του έτους και το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο αναμένεται να υιοθετήσει την αναφορά του μέχρι το Μάρτιο του 2007.

4. Τι σημαίνει η στρατηγική της Λισσαβώνας για τη γεωργία και την ανάπτυξη της υπαίθρου;

Ο Peter Berkowitz, βοηθός του γενικού διευθυντή κ. Ahner, εξήγησε στους συμμετέχοντες την προσέγγιση της γενικής διεύθυνσης γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης στη στρατηγική της Λισσαβώνας. Το Μάρτιο του 2000, οι επικεφαλές των κρατών και των κυβερνήσεων συμφώνησαν στο να κάνουν την ΕΕ «την πιο ανταγωνιστική και δυναμική καθοδηγούμενη οικονομία μέχρι το 2010». Η επιτροπή του Barrosο που ξεκίνησε το 2004 ανακήρυξε τη στρατηγική της Λισσαβώνας ως την κυρίαρχη. Το Φεβρουάριο του 2005 επανεκδόθηκε με τους παρακάτω στόχους:

☞ Αντιμετώπιση της επιτακτικής ανάγκης της ΕΕ για υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, καθώς και μεγαλύτερη

ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια αγορά. Αυτή είναι η κύρια πολιτική προτεραιότητα της ΕΕ.

- ☞ Καλύτερες συνθήκες διαβίωσης σύμφωνα με τις περιβαλλοντολογικές και κοινωνικά αειφόρες πρακτικές.
- ☞ «Η δημιουργία της πιο ανταγωνιστικής περιοχής μέχρι το 2010».

Ο κ. Berkowitz εξήγησε ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας πρέπει να ερμηνευτεί μέσα στο πλαίσιο της αειφορικής ανάπτυξης. Οι δύο αυτές στρατηγικές πρέπει να θεωρηθούν ως συμπληρωματικές, καθώς η στρατηγική της αειφορικής ανάπτυξης δίνει τα προσόντα για την πραγματοποίηση παρόμοιων σχεδίων.

Η αναμόρφωση 2003/2004 της ΚΑΠ αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα προς την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας, με τη σύνδεση των άμεσων επιχορηγήσεων και την ενδυνάμωση του προσανατολισμού της αγοράς. Η ανάπτυξη της υπαίθρου είναι το επίκεντρο της στρατηγικής και αποτελεί το κλειδί για την αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα. Η γενική διεύθυνση γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης χρησιμοποιεί τα μέσα της αγροτικής ανάπτυξης για τη προσέγγιση της στρατηγικής.

Ο κ. Berkowitz σημείωσε επίσης τη σημασία της αγροτικής ανάπτυξης για το μέλλον, καθώς τα μέσα της μπορούν να ενδυναμώσουν την εκπαίδευση, την έρευνα, την ανάπτυξη και την προώθηση καινοτομιών και της αειφορικότητας. Τόνισε τη συνεισφορά των τοπικών πρωτοβουλιών LEADER για την ενδυνάμωση των ευκαιριών σε αγροτικές περιοχές και την υποστήριξη των νέων εγκαταστάσεων.

Στο τέλος, σύνδεσε την περιβαλλοντική διάσταση της διαδικασίας της Λισσαβώνας με την ΚΑΠ:

- ☞ Η υιοθέτηση συγκεκριμένων τεχνικών καλλιέργειας μπορεί να βελτιώσει την οικονομική και περιβαλλοντική απόδοση των αγροκτημάτων.
- ☞ Περιβαλλοντικά προγράμματα μπορούν να έχουν σημαντικά αποτελέσματα όπως: πρότυπα αγροκτήματα/τουρισμός/εκπαιδευτικά προγράμματα.
- ☞ Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να αποβεί προσοδοφόρα και φιλική προς το περιβάλλον.
- ☞ Τα αγρο-περιβαλλοντολογικά μέτρα μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στο να γίνει, η Ευρώπη, μία περιοχή ελκυστική τουριστικά.

Τελειώνοντας την ομιλία του σημείωσε ότι ο έλεγχος της ΚΑΠ θα έδινε τη δυνατότητα για περαιτέρω ανάπτυξή της. Προκάλεσε το ερώτημα για το αν θα συνεχίσουν να δίνονται σημαντικά κονδύλια για την ανάπτυξη της υπαίθρου και το αν θα υπάρξουν πιθανές περικοπές μετά το 2013.

Στην παρακάτω συζήτηση οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν ότι η βιολογική παραγωγή μπορεί να συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας στους περισσότερους τομείς της. Στο περιεχόμενο των μέτρων για την ανάπτυξη της υπαίθρου δόθηκε το επιχείρημα ότι η βιολογική γεωργία θα χρειαστεί κάποια βοήθεια πέρα από τα αγρο-περιβαλλοντολογικά μέτρα, καθώς η μετατροπή σε βιολογική καλλιέργεια σημαίνει υψηλό επενδυτικό ρίσκο. Συνεπώς, οι βιολογικοί παραγωγοί πρέπει να είναι καινοτόμοι έτσι ώστε να επιτύχουν. Ένα δίκτυ ασφαλείας θα ενθάρρυνε την απόφασή τους να αλλάξουν τον τρόπο παραγωγής. Ο κ. Berkowitz τόνισε ότι το προηγούμενο παραδοσιακό πακέτο μέτρων για το συμβατικό τομέα αποδείχτηκε μη αποτελεσματικό για τη λήψη νέων πρωτοβουλιών, αλλά θα ήταν ενδιαφέρον να ασχοληθούν με την περίπτωση της βιολογικής γεωργίας, καθώς η μετατροπή των συμβατικών αγροκτημάτων σε βιολογικά μπορεί να θεωρηθεί ως ένα νέο ξεκίνημα.

Έχει τονιστεί η σημασία της έρευνας για τη βιολογική παραγωγή μέσα στο 7^ο ΠΠ για τη δημιουργία της επιστημονικής βάσης για γνώσεις και καινοτομίες. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες πρότειναν την ενδυνάμωση της έρευνας σε συγκεκριμένες περιοχές καθώς δεν υπάρχει σχεδόν καμία πολιτική υποστήριξη στο 7^ο ΠΠ π.χ. για μικρές επιχειρήσεις επεξεργασίας, καινοτόμων πρωτοβουλιών, τουρισμού και ανάπτυξης της υπαίθρου.

Υπήρξε μία συζήτηση σχετικά με την προσέγγιση της στρατηγικής της Λισσαβώνας από τη γενική διεύθυνση γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης χρησιμοποιώντας την αγροτική ανάπτυξη ως το κύριο μέσο. Η εντύπωση είναι ότι η ΕΕ ερμηνεύει τον όρο αειφορικότητα στοχεύοντας κυρίως στην οικονομική διάσταση του όρου. Ίσως προκύψει κάποια διαμάχη, καθώς αυτή η ερμηνεία δε μπορεί να θεωρηθεί ως η πιο αποτελεσματική. Ο κ. Berkowitz σχολίασε ότι αυτή είναι πάντα μία πολιτική απόφαση και πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι στόχοι, πέραν του οικονομικού κόστους.

Ερχόμενος αντιμέτωπος με το επιχείρημα ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας αντιμετωπίζεται ως βάρος στα κράτη μέλη, λόγω των μειωμένων οικονομικών πόρων, ο κ. Berkowitz απάντησε ότι ο τρόπος προσέγγισης της Λισσαβώνας είναι στενά συνδεδεμένος με την πολιτική των κρατών μελών. Τα τελευταία προσπαθούν να πείσουν την επιτροπή να

κάνει ότι αυτά θέλουν, χωρίς όμως τα ίδια να συμμορφώνονται στους κανονισμούς π.χ. περιβαλλοντολογική νομοθεσία. Συνεπώς, η επιτροπή θα κατηγορείται ως ο μοναδικός υπαίτιος. Η επιτροπή μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να θέσουν τις προτεραιότητες τους στο πως θα ξοδεύουν τα περιορισμένα χρήματά τους.

5. Η βιολογική γεωργία και η στρατηγική της Λισσαβώνας

Ο καθηγητής Dr. Stephan Dabbert, από το πανεπιστήμιο του Hohenheim, έδωσε μία ομιλία για την παρακίνηση συζήτησης με τους συμμετέχοντες. Αναφέρθηκε στην πιθανή σύνδεση της βιολογικής γεωργίας με τη στρατηγική της Λισσαβώνας. Οι στόχοι της, ανάπτυξη, θέσεις εργασίας και ανταγωνιστικότητα, είναι σημαντικοί στόχοι και για το βιολογικό τομέα ο οποίος μπορεί να συνεισφέρει πολλά σε αυτούς.

Έθεσε την περίπτωση μίας πιθανής διαμάχης. Η γενική διεύθυνση γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης χρησιμοποιεί την ανάπτυξη της υπαίθρου για να βρεθεί σε συμφωνία με τη στρατηγική της Λισσαβώνας και από αυτό το σημείο η βιολογική γεωργία μπορεί να συνεισφέρει στους στόχους της. Από την άλλη πλευρά η ευρωπαϊκή επιτροπή στοχεύει στην ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ανταγωνιστικότητα, ένας στόχος ο οποίος συνδέεται ξεκάθαρα με την οικονομική διάσταση αλλά όχι με την κοινωνική και οικολογική διάσταση της αειφορικότητας. Έτσι, έχουμε τον ορισμό της ανάπτυξης: Είναι εφικτό να έχουμε ανάπτυξη χωρίς τη μείωση των φυσικών πόρων; Περισσότερα από 30 χρόνια πριν, η λέσχη της Ρώμης συζήτησε τα όρια της ανάπτυξης. Αυτό το ερώτημα πρέπει να αποσαφηνιστεί και να ξεκαθαριστεί το ποιες πρωτοβουλίες και καινοτομίες είναι ο στόχος των κυβερνήσεων και της ευρωπαϊκής επιτροπής.

Ο κ. Dabbert παρουσίασε πολλαπλά σημεία για συζήτηση, αναφορικά με το ρόλο της βιολογικής γεωργίας στα πλαίσια της Λισσαβώνας από διάφορες οπτικές γωνίες:

- ☞ **Ανταγωνιστικότητα** – Ο βιολογικός τομέας έχει αποδείξει την ικανότητά του να ανταγωνίζεται με καινοτόμες ιδέες και προϊόντα και να είναι οικονομικά επιτυχής. Το ερώτημα που γενάτε είναι το πώς η ανταγωνιστικότητα της βιολογικής παραγωγής μπορεί να βελτιωθεί, π.χ. πρέπει να συγκρίνεται με το συμβατικό τομέα τροφίμων ή με την παγκόσμια αγορά βιολογικών προϊόντων;
- ☞ **Κοινωνία βασισμένη στη γνώση** – Οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται στη βιολογική παραγωγή διαδικασία είναι εντατικές γνώσεις και απαιτούν βαθιά γνώση του όλου

συστήματος παραγωγής. Από την άλλη πλευρά, κάθε περίπτωση είναι διαφορετική και είναι δύσκολο να γενικευτεί. Αντίθετα, οι γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες (ΓΤΟ) μπορούν να εφαρμοστούν οπουδήποτε. Το ανοιχτό ερώτημα εδώ είναι σε πιο επίπεδο γνώσεων στοχεύει η στρατηγική της Λισσαβώνας.

- ↳ **Η πράσινη βιοτεχνολογία** δεν είναι συμβατή με τη βιολογική γεωργία και η εισαγωγή ΓΤ προϊόντων στην παραγωγή τροφίμων δημιουργεί παραποίηση στο βιολογικό τομέα και ξεκάθαρα οικονομικά μειονεκτήματα. Καθώς η ευρωπαϊκή ένωση θεωρεί την πράσινη βιοτεχνολογία ως ένα σημαντικό εργαλείο για τη συνεισφορά στους στόχους της Λισσαβώνας, θέτει άμεσα σε κίνδυνο τη συνεισφορά της βιολογικής παραγωγής καθώς οι ΓΤ καλλιέργειες απειλούν τη βιολογική παραγωγή τροφίμων και τη κάνουν πιο ακριβή.
- ↳ **Καινοτομίες:** Η βιολογική παραγωγή δημιουργεί πολλές καινοτομίες. Ένα παράδειγμα είναι η επιτυχής στενή σχέση που έχει με τους καταναλωτές. Αυτή έχει οδηγήσει σε διάφορες καινοτόμες ιδέες, όπως είναι η διάθεση προϊόντων με διάφορα πακέτα στα οποία συμπεριλαμβάνονται διάφορες υπηρεσίες, εικονικές περιηγήσεις σε αγροκτήματα κλπ.
- ↳ **Οι ιδιωτικές βιολογικές ετικέτες** είναι ιδιαίτερα επιτυχής στο να παρουσιάζουν μία «ξεχωριστή ποιότητα». Δεν πρέπει να θεωρείται ως διαστρέβλωση της αγοράς αλλά ως ένα καλό παράδειγμα έρευνας εκμετάλλευσης της αγοράς και του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη προσπάθεια της αναθεώρησης του βιολογικού κανονισμού για τη δημιουργία ενός μόνο ευρωπαϊκού μέτρου αρχών, περιορίζει τις δυνατότητες για ιδιωτικούς κανόνες, οι οποίοι αντιτίθενται στη στρατηγική της Λισσαβώνας. Η διαφοροποίηση και ο ανταγωνισμός στην ποιότητα, είναι απαραίτητα συστατικά για την ύπαρξη καινοτομιών και οικονομικής ανάπτυξης. Ένα άλλο θέμα συζήτησης ήταν το αν ένα ευρωπαϊκό βιολογικό λογόγραμμα θα έπρεπε να είναι υποχρεωτικό ή όχι. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναφέρθηκε ότι το πλεονέκτημα του π.χ. γερμανικού «Biosiegel» ήταν η μη υποχρεωτική χρήση του. Κάτι τέτοιο μπορεί να είναι σημαντικό αν χτυπηθεί από ένα σκάνδαλο και οι παραγωγοί δεν υποχρεούνται να το επικολλούν στα προϊόντα τους.

II. Ομάδες εργασιών του σεμιναρίου

1. Πολιτική ομάδα εργασιών

Η βιολογική γεωργία και η στρατηγική της Λισσαβώνας (Συντονισμός: Stephan Dabbert)

Η ολομέλεια στη βιολογική γεωργία και στη στρατηγική της Λισσαβώνας ακολουθήθηκε από μία ομάδα εργασιών υπό το συντονισμό του Stephan Dabbert. Οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν να σκεφτούν το πώς η βιολογική γεωργία μπορεί να συνεισφέρει στη στρατηγική της Λισσαβώνας και το τι αναμένει ο βιολογικός τομέας από αυτήν.

Οι συμμετέχοντες συζήτησαν με βάση τα όσα ακούστηκαν στην ολομέλεια και φυσικά σύμφωνα με τις προσωπικές τους απόψεις και εμπειρίες. Υπήρξε κάποια επίκριση, διότι ούτε η στρατηγική της Λισσαβώνας αλλά ούτε η αειφορική στρατηγική δεν εννοούν τη βιολογική γεωργία ως ένα εργαλείο, όπως κάνει το πρόγραμμα για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Το συμπέρασμα της συζήτησης στο οποίο οι συμμετέχοντες συμφώνησαν, ήταν ότι η βιολογική γεωργία είναι καινοτόμος, στραμμένη στον καταναλωτή και την αγορά, παραδίδοντας θετικά αποτελέσματα στο περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα και το κλίμα. Τονίστηκαν τα παρακάτω σημεία:

- ☞ Το περιβάλλον απολαμβάνει ξεκάθαρα οφέλη από την πρακτική της βιολογικής γεωργίας
- ☞ Οι αγρότες οι οποίοι ασκούν βιολογική γεωργία είναι νεότεροι σε ηλικία από το μέσο όρο των αγροτών (μελέτη στο ΗΒ) ενώ τα βιολογικά αγροκτήματα είναι μεγαλύτερα σε έκταση συγκριτικά με τα συμβατικά (π.χ. Ιταλία)
- ☞ Υπάρχει υψηλότερο ποσοστό άμεσων πωλήσεων και επεξεργασίας στο αγρόκτημα, ενώ η ζήτηση για βιολογικά προϊόντα έχει αυξητική τάση. Η αγορά των βιολογικών προϊόντων αποτελεί ένα δυναμικό κλάδο τα τελευταία χρόνια.
- ☞ Στην προσπάθειά του για επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων ο βιολογικός τομέας δημιουργεί καινοτόμες πρακτικές. Ο περιορισμός των επιτρεπόμενων συστατικών για την παραγωγή και επεξεργασία οδηγεί σε νέες διαφορετικές λύσεις. Η βιολογική παραγωγή αποφεύγει τα ρίσκα άλλων τεχνολογιών. Έτσι λοιπόν, παρατηρούνται οφέλη του βιολογικού τομέα από αυτήν την ανάπτυξη.

- ↳ Στη βιολογική παραγωγική διαδικασία παρατηρείται υψηλότερη κοινωνική συμμετοχή και οργάνωση, καθώς απαιτούνται νέοι τύποι συνεταιρισμών.
- ↳ Τα τελευταία 10 χρόνια υπήρξε ένας μαρασμός της γεωργίας εκτός από τον τομέα της βιολογικής η οποία αναπτύσσεται.
- ↳ Η βιολογική γεωργία βασίζεται στην τεχνογνωσία. Αυτό είναι ένα πλεονέκτημα έναντι στη συμβατική η οποία βασίζεται στο κεφάλαιο. Το νέο πρόγραμμα ανάπτυξης της υπαίθρου παρεμποδίζεται από την έλλειψη κεφαλαίου.
- ↳ Το πλεονέκτημα της βιολογικής γεωργίας είναι το ότι είναι το μόνο σύστημα παραγωγής που χαρακτηρίζεται από έναν ευρωπαϊκό κανονισμό. Συνεπώς, τα οφέλη του είναι το αποτέλεσμα ενός ξεκάθਾਰου νομικού πλαισίου.

Αγροτική ανάπτυξη – το κλειδί της Αισσαβώνας

Ο εισηγητής της δεύτερης ομάδας εργασιών ήταν ο Andreas Lillig (ευρωπαϊκή επιτροπή/γενική διεύθυνση γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης), ο οποίος παρουσίασε το καθεστώς των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης στην Ευρώπη και τον έλεγχο της ΚΑΠ. Ο Lillig παρουσίασε τη συνολική δομή και τον προϋπολογισμό της νέας πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, 2007-2013, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη βιολογική γεωργία. Αναφέρθηκε επίσης στη σχέση μεταξύ του βιολογικού σχεδίου δράσης (δράση 6) και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Τόνισε ότι πολλά κράτη μέλη αναφέρουν τη βιολογική γεωργία στα εθνικά στρατηγικά πλάνα τους, ενώ κάποια από αυτά συνεκτιμούν τους μελλοντικούς στόχους για την ανάπτυξη του βιολογικού τομέα.

Η εφαρμογή των κανόνων επανελέγχου επηρέασαν τη δομή των νέων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, καθώς επίσης και τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Συγκεκριμένα μέτρα των παλιών προγραμμάτων δε μπορούν να συνεχιστούν και τα οικονομικά κίνητρα έπαψαν να δίνονται. Η ευρωπαϊκή επιτροπή δίνει πλέον έμφαση στην εξακρίβωση των μέτρων, μία τάση η οποία θεωρήθηκε ως πολύ θετική από τους συμμετέχοντες. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, οι συμμετέχοντες ανέφεραν την παρούσα κατάσταση που επικρατεί στα κράτη μέλη.

- ↳ Η συμβουλευτική διαδικασία στην ανάπτυξη των εθνικών στρατηγικών δεν έχει χρησιμοποιηθεί ικανοποιητικά, σύμφωνα με τη γνώμη των συμμετεχόντων.

- ↪ Τα μέτρα τα οποία ήταν αβέβαια ως προς την αποτελεσματικότητά τους, η οποία δε μπορεί να υπολογιστεί για κάθε περίπτωση, αφαιρέθηκαν παρόλο που είχαν πολύ θετικές επιδράσεις στο συνολικό πρόγραμμα.
- ↪ Ο υπολογισμός για τον καταμερισμό των μέτρων θα πρέπει να συζητηθεί. Οι συμμετέχοντες πρότειναν τη θεώρηση περισσότερων παραγόντων από ότι πριν.
- ↪ Είναι ευπρόσδεκτη, η υποχρέωση των κρατών μελών να προσφέρουν μία δέσμη μέτρων στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης σχετικά με τη βιολογική γεωργία. Πάντως, σε κάθε περίπτωση, η βιολογική γεωργία θα πρέπει να απολαμβάνει τις υψηλότερες αμοιβές των προγραμμάτων με ξεκάθαρο διαχωρισμό από κάθε άλλο μέτρο.

Λισσαβόνα και Βιοποικιλότητα: Κοινοποίηση της επιτροπής

Η Irina Maia από την ομάδα της IFOAM EU παρέθεσε μία γενική επισκόπηση σχετικά με κοινοποίηση της επιτροπής για τη βιοποικιλότητα. Κατά συνέπεια, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν την οικολογική διάσταση της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Η πληροφόρηση εκ μέρους της επιτροπής στο θέμα «Σταματώντας την απώλεια της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010 και έπειτα – Στηρίζοντας τις υπηρεσίες του οικοσυστήματος για την ευημερία του ανθρώπου», COM(2006)216 (ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για το 2010 και έπειτα), είναι η επιτυχής έκβαση της διαδικασίας αναθεώρησης της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα COM(98)42 και των τεσσάρων σχεδίων δράσης για αυτήν (Γεωργία, Αλιεία, Φυσικοί πόροι, Οικονομική και Αναπτυξιακή συνεργασία). Η ημερήσια διάταξη περιλάμβανε:

- ↪ 1998 – Επικοινωνία μεταξύ της επιτροπής και του συμβουλίου και του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιοποικιλότητα
- ↪ 2001 – Οι επικεφαλές των κυβερνήσεων συμφώνησαν στο «σταμάτημα της απώλειας της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010»
- ↪ 2004 – Το συνέδριο των αρμόδιων φορέων στη Malahide σχετικά με τις προτεραιότητες και τους στόχους για το 2010 – Έναρξη της αντίστροφης μέτρησης για το 2010
- ↪ 2006 – Επικοινωνία της επιτροπής για το σταμάτημα της απώλειας της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010 και έπειτα

Το κείμενο αναλύει τη σημαντικότητα της βιοποικιλότητας και την έκταση της απώλειάς της, αναφέρει τι έχει συμβεί μέχρι στιγμής στην ΕΕ, αναγνωρίζει τέσσερα πολιτικά πεδία για δράση και 10 αντικειμενικούς στόχους και μέτρα υποστήριξης αυτών. Οι στόχοι και οι δράσεις της κοινότητας και των κρατών μελών συγκεκριμενοποιούνται στο παράρτημα «ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για το 2010 και έπειτα».

Οι συζητήσεις για τη βιοποικιλότητα αναγνωρίζουν την ΚΑΠ ως έναν από τους οδηγούς για το σταμάτημα της απώλειας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη. Από την άλλη πλευρά η αυξανόμενη χρήση αγρο-περιβαλλοντολογικών μέτρων, οι πρακτικές καλής γεωργίας, η βιολογική παραγωγή και η υποστήριξη των υποβαθμισμένων περιοχών συντελούν στη βελτίωση της βιοποικιλότητας στους αγρούς.

Η ημερήσια διάταξη θέτει τις προκλήσεις για τη βιολογική γεωργία: Οι ΓΤΟ στην Ευρώπη ακυρώνονται λόγω της δράσης άλλων δραστηριοτήτων.

2. Ένας ανταγωνιστικός κανονισμός: Βελτίωση του παρόντος κανονισμού 2092/91

Νέα στοιχεία στο παράρτημα VI του κανονισμού 2092/91

Στη νομοθετική ομάδα εργασιών οι συμμετέχοντες συζήτησαν τον τρόπο βελτίωσης του παρόντος κανονισμού και πιο συγκεκριμένα το περιεχόμενο του παραρτήματος VI. Περιγράφηκαν τα παρακάτω σημεία:

Βιολογική ζελατίνη

Επί του παρόντος, δεν είναι εφικτή η επεξεργασία βιολογικής ζελατίνης, διότι κάποια απαραίτητα προσθετικά συστατικά δεν επιτρέπονται στη βιολογική παραγωγή. Κατά την προσπάθεια κάλυψης αυτού του κενού, το παράρτημα VI πρέπει να αλλάξει. Υπήρξε, λοιπόν, πρόταση για αλλαγή η οποία θα κάνει εφικτή την επεξεργασία βιολογικής ζελατίνης για χρήση στα βιολογικά προϊόντα. Αναφέρθηκε ότι αυτές οι ουσίες δεν αναφέρονται στους καταλόγους της IFOAM, αλλά η επιτροπή κανόνων της IFOAM είναι θετική όσον αφορά τη βιολογική ζελατίνη.

Βαμβακέλαιο και εμφάπτιση των τυριών σε αλάτι.

Τα ίδια ισχύουν και στην περίπτωση του βιολογικού βαμβακέλαιου (υδροξείδιο του νατρίου) και του υδροχλωρικού οξέος για την επεξεργασία τυριών.

Ζήτηση για βιολογική προέλευση

Σήμερα, οι αρωματικές και τεχνητές ουσίες δε χρειάζεται να είναι βιολογικές, παρόλο που για παράδειγμα η μαγιά και η ζελατίνη είναι διαθέσιμες. Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι ο στόχος της βιολογικής παραγωγής θα πρέπει να είναι το 100% των συστατικών που προέρχονται από την αγροτική παραγωγική διαδικασία και χρησιμοποιούνται στα βιολογικά προϊόντα θα πρέπει να είναι βιολογικά. Οι κανόνες της IFOAM αναφέρουν διάφορες προϋποθέσεις (100%, >70%, <70%).

3. Ερευνητική ομάδα εργασιών***Δημιουργώντας την Ευρώπη των γνώσεων – Στοχεύοντας στο έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης 2007-2013***

Ο Massimo Burioni από τη γενική διεύθυνση για την έρευνα ενημέρωσε τους συμμετέχοντες σχετικά με το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (ΠΠ7) όσον αφορά την αγροτική έρευνα. Η παρουσίαση αυτή είχε αρχικά προβλεφτεί για την ερευνητική ομάδα εργασιών αλλά τελικά, μεταφέρθηκε στην ολομέλεια έπειτα από αίτηση των συμμετεχόντων. Συνεπώς, μειώθηκε ο χρόνος διάρκειας αυτής της ομάδας εργασιών. Ο κ. Burioni αναφέρθηκε στην ιστορία των διάφορων ΠΠ. Το 7^ο ΠΠ θα διαρκέσει από την 1^η Ιανουαρίου τους 2007 μέχρι το τέλος του 2013.

Η πολιτική διαδικασία είναι μία συν απόφαση μεταξύ του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου. Τον Ιούνιο το κοινοβούλιο ψήφισε για το ΠΠ7 και η επιτροπή τροποποίησε την πρόταση. Έχει προβλεφτεί ότι το πρώτο κάλεσμα θα πραγματοποιηθεί το Δεκέμβριο του 2006. Ο προϋπολογισμός του ΠΠ7 θα αυξηθεί κατά τη διάρκεια του έτους για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της στρατηγικής της Λισσαβώνας και να μπορεί να ανταγωνιστεί π.χ. τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Ο κ. Burioni υπογράμμισε ότι η βιολογική γεωργία θα παραμείνει ένα σημαντικό θέμα στα πλαίσια του ΠΠ7 με τα συγκεκριμένα προγράμματα «Συνεργασία» στις θεματικές περιοχές τρόφιμα, γεωργία και βιοτεχνολογία (προϋπολογισμός € 1935εκατομμύρια).

Η θεματική περιοχή «τρόφιμα, γεωργία και βιοτεχνολογία» επικεντρώνεται στα παρακάτω:

- ↳ Αειφορική παραγωγή και διαχείριση των βιολογικών πηγών από το έδαφος, τα δάση και το υδάτινο περιβάλλον
- ↳ «Από το αγρόκτημα στο τραπέζι»: Διατροφή, υγεία και ευημερία
- ↳ Επιστήμες ζωής και βιοτεχνολογία για αειφορικά μη εδωδιμα προϊόντα και επεξεργασία αυτών

Στα δύο πρώτα θέματα θα υπάρξει άμεση ή έμμεση έρευνα από την οποία θα μπορούν να επωφεληθούν η βιολογική και η μειωμένων εισροών γεωργία.

Έρευνα με σκοπό τη συνεισφορά στην ανταγωνιστικότητα της βιολογικής γεωργίας.

Κατά την παρούσα περίοδο υπάρχουν κάποια ευρωπαϊκά πανεθνικά βιολογικά ερευνητικά προγράμματα, τα οποία συμπεριλαμβάνουν επίσης και τις απόψεις των αρμοδίων φορέων. Οι στόχοι αυτών των προγραμμάτων είναι να συμβουλευούν και να προτείνουν στην επιτροπή τρόπους για τη βελτίωση του ευρωπαϊκού βιολογικού κανονισμού γενικά (βιολογική αναθεώρηση), η εισαγωγή στον κανονισμό κανόνων για τα βιολογικά κρασιά (Orgwine) και τέλος προτάσεις και εργαλεία για την αξιολόγηση του ευρωπαϊκού βιολογικού σχεδίου δράσης (Orgap). Κάποια αποτελέσματα αναφορικά με τις βιολογικές αρχές, τη προμήθεια και τη ζήτηση βιολογικών ζωοτροφών στην ΕΕ ή την ποιότητα και διαθεσιμότητα βιολογικών σπόρων στην ΕΕ, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη νέα πρόταση για τον ευρωπαϊκό κανονισμό για τη βιολογική γεωργία. Κάποιες άλλες εισηγήσεις από άλλα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ τα οποία έχουν ολοκληρωθεί πρόσφατα ασχολούνται με τη βελτίωση των στατιστικών των βιολογικών αγροκτημάτων (EISFOM) και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη νέα πρόταση για τη βελτίωση της διαφάνειας της αγοράς των βιολογικών προϊόντων. Τα παραπάνω αποτελέσματα θα πρέπει να γίνουν διαθέσιμα σε όλους του βιολογικούς και μη αρμόδιους φορείς κατά τη διάρκεια των επόμενων συνεδρίων και σεμιναρίων της ΕΕ.

Η έρευνα για τη βιολογική γεωργία δεν καλύπτεται πλήρως στο νέο ΠΠ7. Τα προτεινόμενα θέματα προς έρευνα δε μπορούν να συνεισφέρουν στην ανταγωνιστικότητα της βιολογικής γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης.

Ενδυναμώνοντας τη βιολογική παραγωγή δια μέσου της βιολογικής τεχνολογικής πλατφόρμας για την έρευνα

Η έρευνα αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη δημιουργία καινοτομιών και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Κατά συνέπεια, οι συμμετέχοντες συζήτησαν τα πιθανά οφέλη από μία τεχνολογική πλατφόρμα για την έρευνα στη βιολογική παραγωγή. Οι τεχνολογικές πλατφόρμες καθοδηγούνται από τη βιομηχανία και στοχεύουν στη διαχείριση της τεχνογνωσίας που μεταφέρεται από την έρευνα προς την πρακτική εφαρμογή τους και τη χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Συμφωνήθηκε μεταξύ των συμμετεχόντων ότι μία τεχνολογική πλατφόρμα θα μπορούσε να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής και κατά συνέπεια, προτάθηκε η εγκαθίδρυση μίας τέτοιας πλατφόρμας. Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να καταθέσουν προτάσεις για τους πιθανούς στόχους μίας τέτοιας πλατφόρμας.

III. Δημόσια παρουσίαση και επίσκεψη σε ένα ζυθοποιείο

1. Επίσκεψη στο ζυθοποιείο

Οι συμμετέχοντες επισκέφτηκαν ένα παραδοσιακό ζυθοποιείο στις Βρυξέλλες το οποίο είχε πιστοποιηθεί ως βιολογικό κατά το προηγούμενο έτος και παράγει τώρα παραδοσιακά προϊόντα για πώληση σε μικρή κλίμακα. Η επεξεργασία της φυσικής ζύμωσης του ζύθου εξηγήθηκε και οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να γευτούν διάφορα είδη.

2. Δημόσια παρουσίαση

Την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου τα αποτελέσματα του σεμιναρίου παρουσιάστηκαν, κατά τη διάρκεια μίας δημόσιας παρουσίασης (βλ. επίσης το δελτίο τύπου), στους συμμετέχοντες, διάφορους αρμοδίους φορείς, τον τύπο και σε υπεύθυνους για τις πολιτικές αποφάσεις. Ο πρόεδρος της ομάδας της IFOAM EU Francis Blake, παρουσίασε τα αποτελέσματα του σεμιναρίου και εξήγησε το πώς η βιολογική παραγωγή ικανοποιεί τη στρατηγική της Λισσαβώνας. Μετά την παρουσίαση και τη συζήτηση ακολούθησε πρόταση με κρασιά από σταφύλια βιολογικής καλλιέργειας.

Αυτό το σεμινάριο συν χρηματοδοτήθηκε από την ευρωπαϊκή κοινότητα, γενική διεύθυνση γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης. Ο μόνος υπεύθυνος για την επικοινωνία/δημοσίευση είναι ο συγγραφέας. Η επιτροπή δεν είναι υπεύθυνη για οποιαδήποτε πιθανή χρήση των πληροφοριών του εν λόγω κειμένου.